

KÄRKÖLÄN KUNTA

EHKÄISEVÄN TYÖN TOIMINTAKERTOMUS 2020

Ehkäisevän työn koordinaattori Sanna Nevalainen

Kärkölässä 1.2.2021

JOHDANTO

Ehkäisevä työ on osa laajaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuutta. Kärkölässä tehtävä ehkäisevä työ pohjautuu vuosille 2020 – 2021 laadittuun ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön toimintasuunnitelmaan sekä hyvinvointisuunnitelmassa asetettuihin ehkäisevän työn tavoitteisiin.

Ehkäisevä mielenterveys – ja päihdetyö on osa niin sanottua neljän tuulen mallia, jonka toiminnalla pyritään edistämään mielenterveyttä, ehkäisemään päihteistä ja rahapelaamisesta aiheutuvia haittoja sekä lähisuhde – ja perheväkivaltaa, ja edistämään sitä kautta kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta sekä ehkäisemään syrjäytymistä. Ehkäisevä työ ymmärretään monenlaisina toimina aina hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä riskien varhaiseen tunnistamiseen, haittojen ennaltaehkäisyyn ja vähentämiseen sekä ongelmien hoitoon ja korjaamiseen.

Ehkäisevän työn tulosten ja hyötyjen mittaaminen on kuitenkin vaikeaa etenkin lyhyellä aikavälillä ja näin ollen se perustuu lähinnä todennäköisyyksien ennakointiin, sillä varmuutta haittojen toteutumisesta ja toimenpiteiden vaikuttavuudesta ei ole tai niitä on vaikea arvioida. Mittareina toimivatkin yleensä suunniteltujen toimenpiteiden toteutuminen ja osallistujamäärät sekä toiminnasta saatu palaute. Tarkasteltaessa ennaltaehkäisevän työn kannattavuutta tulee huomio kiinnittää taloudellisiin argumentteihin, jossa ehkäisevän ja korjaavan työn kuluja verrataan toisiinsa. Valtaosa ehkäisevän työn velvoittavuudesta kohdistuu kuntien peruspalveluihin, joten tarjolla olevien palveluiden määrä on kiinteästi yhteydessä ehkäisevän työn toteutumiseen ja sitä kautta myös työn vaikuttavuuteen.

Kärkölen ehkäisevän työn tavoitteet vuosille 2020 – 2021

Ehkäisevän työn maakunnalliset tavoitteet → Kärkölen tavoitteet

1. Ehkäisevä päihdetyö, pelihaittojen ehkäisy ja edistävä mielenterveystyö toteutuu koordinoituna verkostoyhteistyönä.
→ Kuuluminen seudulliseen koordinaatioryhmään, kunnan alueen toimijoiden välinen keskusteluyhteys.
2. Päihde-, mielenterveys- ja pelihaittakysymyksistä on saatavilla tietoa helposti ja riittävästi.
→ Yhteystietojen tarkistaminen ja lisääminen kunnan verkkosivuille sekä ohjauspolkujen kartoittaminen ja liittäminen osaksi ehkäisevän päihdetyön suunnitelmaa.
3. Ammatillaiset tunnistavat päihteisiin, mielenterveyteen ja ongelmapelaamiseen liittyviä riskejä ja haittoja ja osaavat tukea asiakasta varhaisessa vaiheessa.
→ Ammatillaiset tunnistavat päihteisiin, mielenterveyteen ja ongelmapelaamiseen liittyviä riskejä ja haittoja ja osaavat tukea asiakasta varhaisessa vaiheessa.
4. Kuntien toimet sovitetaan yhteen eri toimijoiden kanssa.
→ Koordinoidaan toimintaa muiden toimijoiden (mm. kolmas sektori, seurakunta, poliisi) kanssa ehkäisevään työhön liittyen.
5. Ehkäisevä työ kuuluu kaikille.
→ Yhteisöllisyys edistää hyvinvointia.

Hyvinvointisuunnitelmassa vuodelle 2020 asetut ehkäisevän työn tavoitteet:

6. Koulukiusaamisen vähentäminen ja ennaltaehkäisy sekä kiusaamisen ehkäisy varhaiskasvatuksessa
7. Nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisy sekä syrjäytyneiden ja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tukeminen.
8. Terveysliikunnan suunnitelmallinen kehittäminen eri ikäryhmille.
9. Ennaltaehkäisevän päihdetyön kehittäminen paikalliseen ja seudulliseen suunnitelmaan pohjaten.

EHKÄISEVÄ TYÖ KUULUU KAIKILLE

Kaikki kunnan tilaisuudet ja toiminnot ovat päihteettömiä!

Puheeksi ottaminen kuuluu jokaisen työnkuvaan!

Kärkölässä vuonna 2020 tehdyt ehkäisevän työn toimenpiteet

Tähän on koottu varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa, perus- ja etsivässä nuorisotyössä sekä nuorten työpaja toiminnassa sekä liikuntapalveluissa ja seniorityössä tehdyt ehkäisevän työn toimenpiteet liittyen mielenterveyden edistämiseen, päihde- ja pelihaittojen sekä lähisuhde – ja perheväkivallan ehkäisemiseen ja sitä kautta hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseen sekä syrjäytymisen ehkäisemiseen.

VARHAISKASVATUS

Toimenpide: Paikan mahdollistaminen lapselle varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatuksen osalta ennaltaehkäisevää työtä tehdään eniten sillä, että lapselle mahdollistetaan paikka varhaiskasvatuksessa, jossa lapsen edun mukaista elämänlaatua, kasvua ja kehitystä sekä perheen/ huoltajien tilannetta (esim. uupumus, mielenterveyteen ja päihteiden käyttöön liittyvät huolenaiheet) pystytään seuraamaan päivittäisten toimintojen ja kohtaamisten yhteydessä. Näin myös mahdollisiin huolenaiheisiin päästään tarttumaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tällaisissa tilanteissa asioista keskustellaan huoltajien kanssa ja ryhdytään tarvittaessa tilanteen vaatimiin toimenpiteisiin. Myös kuluneen vuoden aikana on nousut esille em. huolenaiheita, joihin on reagoitu varhaiskasvatuksen toimesta.

Toimenpide: PIKI-pienten lasten kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelma

Pienten lasten kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelma on otettu varhaiskasvatuksessa käyttöön kesällä 2020. Lautakunta hyväksyi suunnitelman 24.9.2020. Suunnitelman mukaisesti varhaiskasvatuksen toiminnassa on käytetty tukimateriaalina PIKI-materiaalia. Materiaali tuo lasten arkeen konkreettisia esimerkkejä siitä, miten erilaisissa kiusaamistilanteissa tulee toimia. Kiusaamisen ehkäisy, siihen puuttuminen ja positiivinen kasvatus ovat tuoneet selvästi rauhoittumista ja välineitä ristiriitatilanteiden ratkaisemiseen lasten arjessa.

Toimenpide: Ammattitaitoa ylläpitävät ja täydentävät koulutukset

Osa varhaiskasvatuksen henkilöstöstä on suorittanut ensi- ja turvakotien liiton Turva 10 – koulutuksen. Varhaiskasvatuksen henkilöstölle on välitetty tiedoksi viranomaisohje lapsen kaltoinkohteluopäilyn selvittelyyn yhteystietoineen sekä tietoa väkivallan muodoista, kiusaamisväkivallan puheeksi ottamisesta ja ehkäisystä.

PERUSOPETUS

Toimenpide: Kärkölän Yhtenäiskoulu on mukana KiVa koulu – kiusaamisen vastaisessa toimenpideohjelmassa.

Kärkölän Yhtenäiskoulussa toimii KiVa koulu – tiimi, joka koordinoi toimenpideohjelman toteuttamista. Lisäksi KiVa koulu - tiimin tehtävänä on yhteisöllisyyden vahvistaminen koulussa yhdessä muiden sidosryhmien kanssa.

Toimenpide: Kärkölän Yhtenäiskoulun kriisisuunnitelman päivittäminen

Koulun kriisi suunnitelma on päivitetty vuoden 2020 aikana. Kriisitoimien lisäksi siinä on kiinnitetty huomiota ennakointiin ja lasten hyvinvoinnin seurantaan.

Toimenpide: Ammattitaitoa ylläpitävät ja täydentävät koulutukset

Osa koulun henkilöstöstä suorittanut Ensi- ja turvakotien liiton Turva 10 – koulutuksen. Rehtori osallistui kaksi päiväiseen HuuMa-hankkeen järjestämään näkökulmia nuorten päihteiden käyttöön koulutukseen. Kaksi Yhtenäiskoulun opettajaa ja koulukuraattori osallistuivat Ehyt ry:n järjestämään Juteltaisko? -koulutukseen, jonka tarkoituksena oli antaa työkaluja päihdeoppituntien pitämiseen 5.-6.luokkalaisille, koulukuraattori on osallistunut myös HuuMa -hankkeen Jututtamo -koulutukseen, jossa on tarkoituksena vertaisryhmien perustaminen. Opettaja on lisäksi kannustettu osallistumaan mm. Avi:n tunnekasvatus koulutuksiin. Myös

perusopetuksen henkilöstölle on välitetty tiedoksi viranomaisohje lapsen kaltoinkohteluepäilyn selvittelyyn yhteystietoineen sekä tietoa väkivallan muodoista, kiusaamisväkivallan puheeksi ottamisesta ja ehkäisystä.

Toimenpide: Oppilaskuntatoiminta/ lapsiparlamentin valiokunnan toiminta

Oppilaskunta ja lapsiparlamentti tuovat kuuluville lasten näkökulmia ja toiveita. Kokoontuvat säännöllisesti sekä ala- että yläkoulussa.

Toimenpide: Ryhmäyttämiset eri luokka-asteilla

Ryhmäyttämisiä on pyritty toteuttamaan vuoden aikana kaikilla luokka-asteilla. Ryhmäytyksiin on osallistunut aina tilanteen ja tarpeen mukaan eri sidosryhmien edustajia, kuten nuorisotoimen väkeä, koulunuorisotyöntekijä, erityisopettaja, koulukuraattori, HUU-Ma – hankkeen ja Paras Koulu -hankkeen työntekijöitä. Ryhmäyttämisten tavoitteena on mm. ryhmän jäsenten keskinäinen tutustuminen/ tunteminen sekä vuorovaihtuuden ja luottamuksen kehittyminen.

Toimenpide: 8.luokkalaisten toiminnallinen vanhempainilta

Toiminnallinen vanhempainilta toteutettiin yhteistyössä paikallisten yhdistys- ja järjestötoimijoiden kanssa.

Toimenpide: Paras Koulu – hanke

Paras Koulu – hanke työskenteli mm. projektimuotoisesti nykyisten 6.-9.luokkalaisten kanssa.

Toimenpide: HUBU-tunnit 8.luokkalaisille

Ehyt ry:n HUBU-tunnit kahdeksaluokkalaisten pidettiin syksyllä 2020. HUBU-tuntien tavoitteena on lisätä tietoa päihteistä sekä keskustella päihteisiin liittyvistä ilmiöistä ja asenteista oppilaiden, opettajien sekä vanhempien kanssa.

Toimenpide: Harrastamisen Suomen malli – pilotointihanke

Kärkölan Yhtenäiskoulu haki mukaan Harrastamisen Suomen mallin pilotointi hankkeeseen ja sai myönteisen avustuspäätöksen keväälle 2021 joulukuussa. Pilotointi käynnistyy tammikuussa 2021. Harrastamisen Suomen mallissa päätavoitteena on lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääminen. Tarkoituksena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä.

Toimenpide: Kouluterveystarkastukset

Tarkastuksissa lapsen- ja perhetilanne huomioidaan kokonaisvaltaisesti sisältäen mielenterveys-päihde- ja pelihaittojen sekä lähisuhte- ja perheväkivallan ehkäisy. Laajat tarkastukset toteutuivat vuonna 2020 joko hyvin tai kiitettävästi eli valtaosa perheistä ja lapsista tavoitettiin. Syksyllä terveydenhoitaja tapasi lähes kaikki 1 luokkalaisten ja vähintään toisen vanhemmista. Viidensien luokkien tarkastuksissa on myös käynyt kaikki oppilaat, joista noin puolella on ollut vanhemmat mukana. Myös laajat 8. luokkien tarkastukset ovat toteutuneet suunnitellusti.

Toimenpide: Koulun psykososiaalinen työ, yksilökohtainen ja yhteisöllinen koulukuraattorityö

Koulukuraattori työskentelee Kärkölässä neljänä päivänä viikossa kohderyhmät eskareista yhdeksäsluokkalaisiin. Koulukuraattorin tekemä ennaltaehkäisevä työ jakaantuu yksilötyöhön ja yhteisölliseen työhön.

Yksilötyössä työskentely on toteutunut matalalla kynnyksellä kohdentuen erilaisiin lasten, nuorten ja perheiden tuen tarpeisiin (sosiaaliset-, päihde-, väkivalta- ja mielenterveyden ongelmat). Työ sisältää kartoitus-, tuki- ja seurantatapaamisia (tarvittaessa myös ryhmätapaamisia) sekä oppilashuollon monialaisia yksilökohtaisia neuvotteluja. Yhteistyötä huoltajien, opettajien ja muun oppilashuollon henkilöstön kanssa sekä koulun ulkopuolisten tukipalvelujen kanssa sekä ohjausta muihin tukipalveluihin.

Yhteisölliseen työhön kuuluu opetusryhmäkohtainen OHR-työskentely, jossa jokainen luokka saa vuorollaan vastata mm. luokkahenkeä ja hyvinvointia koskeviin kysymyksiin, ryhmäkohtaiset interventiot esim.

ryhmäyttämisten muodossa yhteistyössä erityisopettajan, koulunuorisotyöntekijän ja Paras Koulu -sekä Huuma-hankkeen työntekijöiden kanssa. Niin sanotun Hyvinvointipisteen ylläpitäminen 5.-9.luokkalaisille vaihtuvin teemoin yhteistyössä terveydenhoitajan ja koulunuorisotyöntekijän kanssa sekä osallistuminen tukioppilastoiminnan ohjaamiseen yhdessä vastuopettajan ja koulunuorisotyöntekijän kanssa. Yhteisölliseen työhön kuuluu myös verkostoyhteistyö muiden sidosryhmien kanssa.

NUORISOTYÖ

Toimenpide: Koulunuorisotyön mallintaminen

Nuorisotyötä on pyritty kuluneen puolelta vuoden aikana jalkauttamaan yhä enemmän myös koulun arkeen olemassa olevien nuorisotyön resurssien puitteissa. Koulunuorisotyön tekemiseen on haettu myös hankerahoitusta, jota ei kuitenkaan ole toistaiseksi myönnetty. Koulunuorisotyön tavoitteena on mm. nuorten sosiaalisen vahvistumisen tukeminen, yhteisöllisyyden vahvistaminen ja lapsille ja nuorille tutun ja turvallisen aikuisen läsnäolo ja kohtaaminen koulun arjessa sekä yksilöllisen tuen tarjoaminen lapsille ja nuorille nuorisotyöllisin keinoin. Koulunuorisotyöntekijä on osallistunut monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamiseen yhteistyössä koulun henkilöstön kanssa, hyvinvointipistetoiminnan toteuttamiseen yhteistyössä koulukuraattorin- ja terveydenhoitajan kanssa, tukioppilastoiminnan toteuttamiseen vastuopettajan ja koulukuraattorin kanssa sekä oppilashuoltoryhmän toimintaan. Lisäksi nuorisotyöntekijä on järjestänyt koululla välituntitoimintaa, osallistunut vanhempainiltoihin, havainnoinut toimintaa oppitunneilla, kohdannut nuoria yksilötapaamisten ja erilaisten ryhmäytysten ja toiminnallisten hetkien merkeissä, toiminut tarvittaessa linkkinä kodin ja koulun välillä sekä ollut opettajien tukena arjessa ja tehnyt monialaista yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa.

Toimenpide: Nuorisotyö poikkeusoloissa

Kevään poikkeusolojen aikana perusnuorisotyö siirtyi pääasiallisesti verkossa tapahtuviksi kohtaamisiksi erilaisilla alustoilla. Maaliskuusta toukokuulle nuoriso-ohjaajat järjestivät Discordissa nuorisotalomaista toimintaa, jossa oli 140 käyntiä 22 avoimena olo kerran aikana. Nuorille järjestettiin verkossa myös pelitoimintaa, johon osallistui 12 toimintakerran aikana 42 osallistujaa sekä erilaisia sosiaalisen median haasteita nuorten aktivoimiseksi. Lisäksi nuoriso-ohjaajat pitivät nuoriin yhteyttä yksityisviestein chatissä, jossa kohdattiin kevään aikana 233 nuorta.

Toimenpide: Jalkautuminen nuorten pariin

Nuorisotyön toimijat ovat jalkautuneet nuorten pariin, nuorten suosimille paikoille koulunpäättäjien yhteydessä ja halloweenina sekä useampana yksittäisenä iltana kevään 2020 koronaepidemian aikana. Tavoitteena on ollut nuorten kohtaaminen ja tarvittaessa ajankohtaisiin ilmiöihin puuttuminen ja niiden ennaltaehkäiseminen esimerkiksi päihteiden käytön tiimoilta.

Toimenpide: Ammattitaitoa ylläpitävät ja täydentävät koulutukset

Molemmat perusnuorisotyön nuoriso-ohjaajat ovat osallistuneet Jututtamo -koulutukseen, jonka tarkoituksena on vertaisryhmien perustaminen.

ETSIVÄ NUORISOTYÖ

Toimenpide: Yhteistyö Huuma-hankkeen kanssa - Kärkölän mallin rakentaminen

Kärkölän kunta on mukana ajalla 1.1.2019-31.10.2021 käynnissä olevassa HuuMa-huumeeton maakunta hankkeessa, jota hallinnoi Sosiaalialan osaamiskeskus Verso -liikelaitos. Etsivä nuorisotyöntekijä on mukana hankkeen palvelumuotoiluryhmässä Kärkölän edustajana. Hankkeen myötä etsivä nuorisotyöntekijä kutsui koolle kaikki kärköläisten lasten, nuorten ja perheiden parissa työskentelevät tahot pohtimaan yhdessä Kärkölän tilannetta. Hankekauden aikana tapaamisia järjestettiin kolme ja lisäksi yksi verkkovälitteinen tapaaminen koronapandemian aikana. Kaikissa tapaamisissa oli kiitettävästi mukana toimijoita eri sektoreilta

sekä HuuMa-hankkeen projektikoordinaattori Anne-Maria Haavisto. Tapaamisissa lähdettiin rakentamaan Kärkölän mallia lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin lisäämiseksi ja yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistamiseksi paikallisella tasolla. Mallissa lasten ja nuorten hyvinvointia lähestytään erilaisin menetelmin heidän arjessaan. Työn kärkinä ovat olleet yhteinen perheika, itsetunnon vahvistuminen ja yhteisöllisyys. Mallia päästiin osittain kokeilemaan jo käytännössä, mutta koronapandemian myötä osa toiminnoista siirtyi myöhemmempään ajankohtaan. Hyvin alkanutta yhteistyötä ja mallin jalkauttamista on tarkoitus jatkaa tulevaisuudessa.

Toimenpide: Puheeksi ottaminen

Mielenterveyteen, päihteiden käyttöön, raha- ja nettipelaamiseen sekä lähisuhde- ja perheväkivaltaan liittyvät asiat ja niiden ennaltaehkäisy sekä jo olemassa oleviin ongelmiin reagoiminen ovat etsivässä nuorisotyössä niin sanotusti arkipäivää. Edellä mainittujen asioiden puheeksi ottaminen ja tarvittaessa oikeanlaisiin palveluihin ohjaaminen, rinnalla kulkeminen ja saattaen vaihtaminen, kunnes oikea palvelu on löydetty ja nuori on kiinnittynyt sinne ovat tärkeä osa etsivän nuorisotyön asiakasprosessia.

Toimenpide: Yhteistyö poliisin ennaltaehkäisevän toiminnan ja Ankkuri-tiimin kanssa

Etsivä nuorisotyö tekee tiivistä yhteistyötä poliisin ennaltaehkäisevän toiminnan ja Ankkuri-tiimin kanssa alaikäisten rikollisen toiminnan ehkäisemiseksi. Etsivä nuorisotyö lähettää poliisille kuukausittain koosteen Kärkölän kuulumisista, esille nousseista ajankohtaisista ilmiöistä, nuorten tilanteesta ja siitä millaisena lasten ja nuorten tilanne Kärkölässä sillä hetkellä näyttäytyy. Etsivä nuorisotyöntekijä toimii myös Ankkuri-tiimin yhteishenkilönä alaikäisten rikoksenteekijöiden osalta. Lisäksi etsivä nuorisotyö osallistuu Ankkuri-tiimin järjestämiin verkostotapaamisiin.

Toimenpide: Huolikirjeet

Etsivä nuorisotyö on mukana lasten- ja nuorten parissa työskentelevien moniammatillisessa verkostossa. Verkoston toimesta kuntalaisia ja perheitä on lähestytty vuosittain ns. huolikirjeillä liittyen kulloinkin ajankohtaisiin ilmiöihin ja tapahtumiin, jotka vaativat puuttumista. Vuoden 2020 aikana lähetetyistä huolikirjeistä toinen liittyi ilkivaltaan ja toinen sosiaaliseen mediaan ja sen vaaroihin.

Toimenpide: Ammattitaitoa ylläpitävät ja täydentävät koulutukset

Etsivässä nuorisotyössä aloitti syyskuussa 2020 toinen etsivä nuorisotyöntekijä. Hän suoritti uusille etsiville nuorisotyöntekijöille tarkoitetun perehdyttämiskoulutuksen ”Täältä tullaan etsivä nuorisotyö” sekä etsivän nuorisotyön PAR-asiakastietojärjestelmä koulutuksen ja osallistui lisäksi työ- ja toimintakyvyn arviointikoulutukseen.

Toimenpide: Etsivä nuorisotyö poikkeusoloissa

Myös etsivää nuorisotyötä tehtiin poikkeusolojen aikana osittain etäohjauksen keinoin, silloin kun se oli nuoren tilanne ja tarpeet huomioon ottaen mahdollista. Lähiohjausta ja tukea oli kuitenkin mahdollista saada toimeentuloon ja terveyteen liittyvien asioiden hoitamisessa.

Toimenpide: Poikkeusolojen päivystyspuhelintoiminta

Etsivä nuorisotyö, perusnuorisotyö ja nuorten työpajan henkilöstö käynnistivät poikkeusaikana päivystyspuhelintoiminnan, johon lapset, nuoret ja heidän vanhempansa pystyivät ottamaan tarvittaessa yhteyttä lapsia ja nuoria askarruttavissa asioissa. Yhteydenotot olivat kuitenkin vähäisiä.

NUORTEN TYÖPAJA

Toimenpide: Haittoja vähentävä ja toimintakykyä tukeva mielenterveys- ja päihdetyö

Nuorten työpajalla tehtävää ennaltaehkäisevää mielenterveys- ja päihdetyötä ei kaikilta osin voida kutsua ennaltaehkäiseväksi, vaan kyse on enemmän haittoja vähentävästä ja toimintakykyä tukevasta työstä, sillä

osalla työpajan toimintaan osallistuvista nuorista on jo pajalle tullessaan jonkinasteinen mielenterveys- tai päihdeongelma.

Toimenpide: Vuorovaikutteinen päihdekasvatus

Vuorovaikutteisella päihdekasvatuksella tarkoitetaan käytännössä mini-interventioita ja päihteettömyyden valvontaa paja-aikana. Näissä tilanteissa keskusteluissa käydään läpi päihteidenkäytön terveydellisiä, sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia, sekä sen vaikutusta henkilökohtaisen tulevaisuuden rakentamiseen. Pajarjessa tarjotaan tietoa päihdeistä ja niiden vaikutuksista ja motivoidaan nuoria tekemään hyvinvointia edistäviä valintoja. Vuorovaikutteista päihdetyötä tuetaan viestinnällisin keinoin. Pajajaksoon kuuluu esimerkiksi aihetta käsittelevien dokumenttien katsomista ja alueen palveluiden tutuksi tekemistä/ palveluohjausta.

Toimenpide: Mielenterveyden edistäminen

Mielenterveyden edistämisen kokonaisuus rakentuu nuorten työpajalla Mieli ry:n ”Mielenterveyden käsi”- julisteen teemoihin, joita käsitellään sen kautta, miten kukin voi itse vaikuttaa omaan hyvinvointiinsa ja mielenterveyteensä. Samoja teemoja korostetaan pajarjessa sisäänrakennettuna (ravinto ja ruokailu; päivittäinen ruuanlaitto ja yhteinen ruokailu -ihmissuhteet ja tunteet; ryhmän sisäiset vuorovaikutussuhteet pajalla, ryhmä- ja parityöskentely - liikunta ja uni; uni- ja päivärytmiä tukeva paja-arki ja keskustelut, kuntosali, melonta, ulkotyöt -luovuus ja päivittäiset valinnat; työtehtävien mielekkäisyys ja oman ilmaisukykyyn kehittäminen luovissa tehtävissä sekä tunteiden ilmaisukanavan löytäminen piirtäen, maalaten, ommellen, rakentaen jne.)

LIIKUNTAPALVELUT

Toimenpide: Nuorten liikuntaneuvonta -lähete

Kuluneen vuoden aikana liikuntaneuvonta aloitti läheteyhteistyön kouluterveydenhoitajan, liikunnanopettajien, etsivien nuorisotyöntekijöiden, työpajan sekä terveyskeskuksen fysioterapeutin kanssa. Liikuntaneuvontaa esiteltiin kutsunnoissa järjestämällä lyhyt taukojumppa ja esittelemällä liikuntapalveluiden ryhmiä sekä kertomalla yleisesti hyvinvoinnista ja liikunnan merkityksestä. Lisäksi yhteistyötä tehtiin nuorten työpajan kanssa suunnittelemalla heille liikunnallisia aktiviteetteja kevät- ja syyskaudelle.

Liikuntaneuvontaan on osallistunut muutamia nuoria. Lähetteet ovat tulleet joko kouluterveydenhoitajalta tai fysioterapeutilta. Omatoimisesti nuoret eivät ole varanneet aikoja liikuntaneuvontaan. Kaikki lähetteen saavat nuoret eivät varaa aikaa tai halua osallistua liikuntaneuvontaan. Kutsunnoista liikuntaneuvontaan ei ohjautunut ketään. Kevään 2020 liikuntapalvelut järjestivät nuorten työpajan nuorille kaksi liikunta- ja lajikoikeilukertaa, mutta näille kerroille ei osallistunut ketään. Syksyn kuntosalikokeiluun osallistui kaksi nuorta. Yhteistyötä on kuitenkin tarkoitus jatkaa edelleen. Myös lähetekäytäntöä on tarkoitus tehostaa ja kehittää edelleen.

Toimenpide: Matalankynnyksen liikuntaryhmien lisääminen ikäihmisille

Ikäihmisten liikuntaryhmiä on suunniteltu yhdessä kunnan senioriohjaajan kanssa. Yhteistyön ansiosta asiakkaiden tavoittaminen on ollut helppoa ja tieto on tavoittanut kohderyhmän. Alkuvuodesta käynnistyi kerran viikossa kokoontuva seniorikuntosaliryhmä kunnan maksuttomalla seniorisalilla sekä lyhytkurssina tuolijumppa. Molemmissa ryhmissä oli kysyntää ja palaute oli hyvää. Tuolijumpan järjestämisen haasteena oli sopivan esteettömän liikuntatilan löytyminen keskeiseltä paikalta kunnassa. Tuolijumppaan osallistui yhteensä 5 kerran aikana 46 ikäihmistä. Seniorikuntosalikurssi ehti kokoontua vain kaksi kertaa ja siihen osallistui 5 asiakasta/kerta. Ohjattu seniorikuntosalikurssi jatkuu koronarajoitusten purkamisen jälkeen suunnitelman mukaisesti.

Toimenpide: Liikuntaolosuhteiden kehittäminen houkuttelevammaksi ja uusien liikuntamahdollisuuksien luominen

Maaliskuusta lähtien liikuntapalvelut joutuivat miettimään kuntalaisten liikuttamista, innostamista ja aktivoimista uudella tavalla koronan vuoksi. Liikunnanohjaajat aloittivat säännölliset päivittäiset sosiaalisen median julkaisut maaliskuun puolessa välissä ja jatkoivat näitä kesälomiin saakka (30.6.2020). Facebook-kanavan seuraajamäärät kasvoivat koko kevään ajan ja positiivista palautetta saatiin niin kuntalaisilta kuin myös kunnan työntekijöiltä.

Vuoden aikana kuntalaisille järjestettiin 3 liikuntahaastetta. Toukokuussa järjestettyyn kävelyhaasteeseen osallistui 25 henkilöä. Postilaatikkopyöräily järjestettiin nyt toisen kerran ja se aloitettiin säiden salliessa jo kuukautta aikaisemmin. Postilaatikkopyöräily keräsi yhteensä kaikkien pyöräilijöiden kesken 29 358 kilometriä. Syksyllä järjestettiin marraskuussa kilometrihaaste, johon osallistui 30 henkilöä.

Lisäksi kunnan henkilöstön hyvinvointiin panostettiin liikuntatestien ja taukojumppien muodossa. Kunnanviraston työntekijöille järjestettiin keväällä liikuntatestit, johon osallistui lähes jokainen työntekijä, yhteensä 20 henkilöä. Testien jälkeen pidettiin yhteinen palautteen anto, taukojumppa ja lyhyt hyvinvointiluento. Myös syyskaudella toteutettiin samanlainen testipatteristo kunnanviraston työntekijöille, siivoojille sekä koulun keittäjille. Tarkoituksena on jatkossa pitää testejä puolivuositain. Taukoliikuntaa järjestettiin opettajille Vasu-päivien yhteydessä ja tempaukseen osallistui yhteensä 20 opettajaa. Kunnan työntekijöille taukojumppaa oli tarjolla syksyn aikana viikon jokaisena tiistaina ja siihen osallistui keskimäärin 6 henkilöä/kerta. Työntekijöitä muistutettiin ergonomiasta sähköpostitse lähetetyllä infokirjeellä.

Lisäksi Facebookissa jaettiin vähintään kerran viikossa helppo ja yksinkertainen 3-4 liikkeen taukojumppavideo tai -kuvasarja. Taukojumppaa tilattiin digikinkereille, seurakunnan tilaisuuksiin, Marttilan majakalle sekä muutamiin senioriohjaajan tapahtumiin.

SENIORITYÖ

Toimenpide: Yksilöllinen senioritoiminta

Senioritoiminnan yksilöllinen toiminta sisältää sosiaalisen, psyykkisen ja fyysisen minuuden vahvistamista, ohjausta ja neuvontaa sekä avustamista niissä asioissa, joissa seniori tarvitsee apua arjessaan kotona selviytymisessä.

Toimenpide: Yhteisöllinen senioritoiminta

Maaliskuun alussa toteutettu Talven ihmemaa – tapahtuma yhteistyössä senioriohjaajan, geronomi-opiskelijoiden, liikunnanohjaajan sekä muistiyhdistyksen ja muiden yhdistysten kanssa. Tavoitteena tällaisten tapahtumien järjestämisellä on, että ne edistävät ikääntyneiden osallisuutta, tarjoavat mahdollisuuksia sosiaalisuuteen kanssakäymiseen sekä antavat taustatietoa ja välineitä omaehtoiseen hyvinvoinnin edistämiseen. Tapahtuma sisälsi liikuntaa (sauvakävely), mielenhyvinvointia (live-musiikkia), uuden oppimista (apuvälineisiin tutustumista ja niiden testaamista), luento muistisairauksista, terveystestausta, liikunta- ja terveysneuvontaa, sosiaalista kanssakäymistä sekä lounaan ja kahvit. Tapahtumaan osallistui lähes 100 kärköläistä senioria ja se kertoo siitä, että tällaisille ”voimaannuttaville” yhteisille tapahtumille on kysyntää. Ohjattu toiminta ja tapahtumat ovat aina päihdeettömiä.

Toimenpide: Seniorisoppi - hanke

Senioriohjaaja toimi hankekoordinaattorina hankkeessa, jossa toteutettiin seniorisoppi ja teemahetkiä kirjastoon yhteistyössä avustajan, kirjastonhoitajan ja geronomi-opiskelijan kanssa vuoden 2020 alussa. Hankkeessa haluttiin ikääntyneille kirjastoon jotain omaa, johon olisi jatkossa helppo tulla ja jossa olisi saatavilla tarkoituksenmukaisia apuvälineitä mm. lukemisen avuksi. Samalla nurkkaus on rauhallinen paikka, jossa keskittyä lukemaan tai kuuntelemaan äänikirjoja, jolloin kynnyksellä mennä kirjastoon madaltuu. Seniorit ovat löytäneet siitä rauhallisen lukupaikan, jossa esim. lukemista tukevat apuvälineet suurennuslasit, selkokieliset,

isotekstiset kirjat ovat käden ulottuvilla. Seniorisopista on tullut hyvää palautetta myös omaisilta. Teemalliset hetket kirjastossa ovat puolestaan tuoneet uutta oppia ja tukeneet ikääntyneitä elinikäiseen oppimiseen, toimineet voimaannuttavina ryhmätapaamisina sekä vahvistaneet sosiaalista kanssakäymistä ja lisänneet ikääntyneen arkeen sisältöä ja tuoneet mielenhyvinvointia. Mittarina on käytetty kävijämääriä ja saatua suullista palautetta. Teemallisissa hetkissä muutamina ensimmäisinä kertoina kävijöitä oli 5-7, mutta pian jo 11-16 kävijää/ kerta. Luentokokonaisuutta oli paikalla kuuntelemassa yli 30 ikääntynyttä. Seniorityössä mittarina on toiminut myös saatu jatkuva suullinen palaute suoraan ikääntyneiltä kuntalaisilta. Senioripalveluihin on oltu tyytyväisiä, toiminta on asiakaslähtöistä sekä tarpeisiin muuntuva ja joustavaa.

Toimenpide: Peruspalvelujen turvaaminen, tarjoaminen ja mahdollistaminen poikkeusaikana

Maaliskuusta 2020 eteenpäin yhteisölliset tapahtumat ovat olleet enempi ja vähempi pois arjesta rajoitusten ja suositusten astuessa voimaan. Tilalle tuli kunnan ja senioripalveluiden osalta ikääntyneiden peruspalvelujen turvaaminen, tarjoaminen ja mahdollistaminen seniorin arkea tukemaan. Yhtenä isona kokonaisuutena maaliskuusta elokuuhun oli ruokakassipalvelu sekä reseptilääkkeiden turvaaminen kotiin ja sen jälkeen pienemmässä mittakaavassa. Tässä palvelussa oli viikkotasolla noin 90 senioria. Isolta osalta tämä tehtiin kunnanpalveluna (senioriohjaaja, elinvoimasuunnittelija ja avustaja), mutta oli ilo huomata, että vapaaehtoisia-kin saatiin kuntalaisista apuun, keräämään ja kuljettamaan ruokakasseja. Näin saatiin turvattua elintarvikkeet ja lääkkeet kotiin.

Toimenpide: Asiointipalvelu ja hyvinvointikäynnit

Tänäkin vuonna avustaja on ollut senioriohjaajan käytettävissä 2 päivänä viikossa. Avustajan läsnäolo on mahdollistanut ompukyydyssä (ns. asiointipalvelukyyti) avustamisen sekä hyvinvointikotikäyntien jatkumisen niille senioreille, jotka tarvitsevat esim. yksilöllistä avustajaa päästäkseen ulkoilemaan ja tämä osaltaan ylläpitää seniorin toimintakykyä kotiloissa. Myös pienryhmät ulkoilussa/ kävelyssä olemme pitäneet koko vuoden käynnissä, pois lukien ihan tiukimmat rajoitustoimiajat.

Toimenpide: Onni hetki – tilaisuuden järjestäminen

COVID-19 aikana seniorityössä on pystytty järjestämään vain muutamia tilaisuuksia rajoitukset huomioiden. Vanhustenviikolla (lokakuussa) senioriohjaaja järjesti yhteistyössä seurakunnan diakonissan kanssa Onni hetki tilaisuuden- senioreille. Tilaisuudessa arjen iloja ja suruja, pieniä tai suuria käytiin yhdessä läpi sekä ohjatusti, että vapaata sanaa käyttäen. Tilaisuudessa nousi esiin yksinäisyyden korostuminen, huoli kanssaihmisistä sekä omasta toimintakyvystä tänä korona aikana.

Toimenpide: Senioriohjaajan tekemät kotikäynnit

Sosiaalisia yhteisiä kokoontumisia on ollut vähemmän vuoden 2020 aikana verrattuna edellisvuoteen, mikä näkynyt lisääntyneinä yksilöllisinä tarpeina ja kotikäyntien lisääntymisenä. Yksinäisyys ja huoli omasta toimintakyvystä on heijastellut myös senioriohjaajan tekemissä kotikäynneissä ja asiakastapaamisissa enemmän tänä vuonna. Kotikäynti on saatettu pyytää niin sanotusti fyysisen avun tarpeeseen esim. tukipalvelujen kartoittamiseen tai tukien hakemiseen, mutta samalla on käyty läpi myös henkistä jaksamista, syrjäytymisen tunnetta ja yritetty löytää ratkaisuja ja helpotusta myös näille asioille. Kotikäyntejä on ollut noin 3-7 käyntiä viikossa. Kotikäynneillä ei yleensä ratkaista vain yhtä ”ongelmaa” vaan haasteita saattaa olla useampia, joten samaan talouteen tehdään yleensä 2-3 jatkoselvityskäyntiä riippuen tilanteesta.

Toimenpide: Huoli-ilmoitukset

Senioriohjaaja on tehnyt kuukausittain 0-2 huoli-ilmoitusta, mikä kertoo siitä, että tässä ajassa ”löytyy” hie- man liian myöhään niitä ikääntyneitä, jotka ovat syystä tai toisesta jääneet huomiotta riittävästä tuesta arjessaan. Huoli-ilmoitustehtäviä tulee senioriohjaajan omien havaintojen lisäksi sekä kuntalaisten että läheisten yhteydenoton kautta. Huoli-ilmoituksissa yksilöiden problematiikkaan on liittynyt fyysisen toimintakyvyn aleneminen, sairauden eteneminen (esim. muistisairaus) sekä mielenterveydelliset ongelmat ja päihdeongelmat. Toive huoli-ilmoituksen jättäessä on tietenkin se, että nämä kyseiset ihmiset saavat sen avun ja ratkaisut elämäänsä joka heiltä sillä hetkellä uupuu.

Toimenpide: Kysely yli 70-vuotiaille kuntalaisille

Senioriohjaaja tuotti yhdessä toisen geronomi-opiskelijan kanssa Kärkölen kunnalle opinnäytetyön ”Ikääntyneet maalaiskunnassa”. Keskeisessä osassa opinnäytetyötä oli yli 70 -vuotiaille kuntalaisille tehty kysely heidän kokemastaan toimintakyvystä, asumisen ympäristöstä ja lähipalveluista. Kyselyitä lähetettiin 876 ja vastausprosentti oli 57. Ikääntyneiden kuntalaisten ääntä saatiin näin kuuluville sekä osallistettua heitä. Kyselyn tulosten avulla saadaan myös lisää tietoa kuntapäätäjille ikääntyneiden nykytilasta sekä kehittämisen kohteista esim. digiasioihin liittyvissä sekoissa. Kyselyn kauttakkin selvisi, että huoli omasta selviämisestä herää siinä kohtaa, kun esimerkiksi toimintakyky lähtee alenemaan tai leskeydytään ja miten silloin oikea-aikaisen palvelujen kohdentumisen ja arjesta selviytymisen haasteisiin vastataan esim. kunnassa. Vastauksista korostui myös ikääntyneiden positiivinen asenne ja innostuneisuus oman arjen sujuvuuden lisäämisessä. Opinnäytetyö ja kyselyn tulokset ovat luettavissa täältä: <https://www.karkola.fi/wp-content/uploads/OPINNAYTE-TYO-Ikaantyneet-maalaiskunnassa-Karkola.pdf>

Toimenpide: Kotiin jaettavat mielenhyvinvointi – paketit

Ikääntyneille on jaettu koteihin mielenhyvinvointi-paketteja neljä kertaa vuoden aikana. Paketit ovat sisältäneet jumppaohjeita, aivojumppaa, lukemista, kortteja ja kirjeitä. Korttikampanjoissa on osallistettu kuntalaisia.

Toimenpide: Korona-ajan vointisoitot

Poikkeusolojen aikana senioriohjaaja yhteistyössä seurakunnan, vapaaehtoisten ja avustajan kanssa toteuttivat ns. vointisoittoa soittamalla ikäihmisille ja tiedustelemalla vointia ja sen hetkisiä tarpeita.

Muita senioritoiminnassa toteutettuja ennaltaehkäisevän työn toimintoja vuonna 2020 ovat olleet erilaisien sähköisten ja painettujen koronasta, aikatauluista ja erilaisista toimintaohjeista kertovien tiedotteiden laatiminen ja eteenpäin välittäminen yhteistyössä elinvoimasuunnittelijan kanssa sekä EU-ruokakassien ja kasvomaskien toimittaminen ikäihmisille koteihin ja niiden käytössä opastaminen.

EHKÄISEVÄN TYÖN KOORDINOINTI**Toimenpide: Ehkäisevän työn koordinointi**

Ehkäisevän päihdetyön toimielin on kunnanhallitus, joka on delegoinut toimivallan hyvinvointityöryhmälle. Ehkäisevän työn koordinaattori vaihtui vuoden 2020 aikana kolme kertaa johtuen henkilöstö- ja tehtäväkuvien muutoksista. Ehkäisevän työn koordinaattorina on toiminut 1.9.2020 alkaen Sanna Nevalainen. Ehkäisevän työn koordinaattori osallistuu hyvinvointityön paikallisiin ja seudullisiin kokouksiin.

Toimenpide: Ehkäisevän työn toimintasuunnitelman päivittäminen

Ehkäisevän työn toimintasuunnitelma vuosille 2020-2021 päivitettiin ja otettiin käyttöön.

Toimenpide: Ajankohtaisista asioista, ilmiöistä, koulutuksista ja kampanjoista tiedottaminen

Ehkäisevän työn koordinaattori on pyrkinyt tiedottamaan eri toimialoja ja kohderyhmiä ajankohtaisista ehkäisevän työn asioista, ilmiöistä, koulutuksista ja kampanjoista. Vappuna ja koulujen päättäjien alla kampanjoitiin Somessa (Facebook ja Instagram) alkoholin alaikäisille välittämistä vastaan. Vappuna teemalla 10 syytä pitää kiinni nuoren päihteettömyydestä. Koulujen päättäjien aikaan teemana Hakematta paras.

Sivistystoimen henkilöstölle välitettiin tiedoksi ja tarkempaa tutustumista varten viranomaisohje lapsen kaltoinkohtelueluapäilyn selvittelyyn yhteystietoineen sekä tietoa väkivallan muodoista, kiusaamisväkivallan puheeksi ottamisesta ja ehkäisystä. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstölle välitettiin tiedoksi Turva 10 – koulutus, johon osa henkilöstöstä osallistui.

Lisäksi jaettiin tietoa ajankohtaisista kampanjoista materiaaleineen sekä suoraan henkilöstölle että kohde-ryhmille ja lisäksi niistä pyrittiin jakamaan tietoa kunnan eri viestimissä. Tällaisia kampanjoita olivat mm. Smoke free -kampanja, ehkäisevän päihdetyön viikko ja sen teemat (Vanhempi ja alkoholi, Lasinen lapsuus.fi ja Mitä tiedät kannabiksesta?), Anna lapselle raitis joulu – kampanja sekä Tipaton tammikuu – kampanja.

Toimenpide: HyTe-työn työrukkasen perustaminen

Kärkölään perustettiin ns. HyTe-työn työrukkanen, jossa on edustus kaikilta kunnassa toimivilta sektoreilta mukaan lukien yhdistys- ja järjestötoimijat, yrittäjät, vanhus- ja vammaisneuvosto, nuorisovaltuusto sekä seurakunta. Työrukkasen tarkoituksena on tuoda hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöhön uusia näkökulmia ja ajatuksia sekä saada tietoa ajankohtaisista asioista ja ilmiöistä hyödynnettäväksi arjen työssä.

Toimenpide: Ilmiöpöytä

Kärkölään ilmiöpöytä järjestettiin yhteistyössä Päijät-Hämeen Hyvinvointikuntayhtymän, Sosiaalialan osaamiskeskus Verson ja Yhteinen Päijät-Häme hankkeen toimijoiden kanssa. Ilmiöpöydässä käsiteltiin sitä, miten lapsiperheköyhyys ilmenee perheiden hyvinvoinnin näkökulmasta katsottuna Kärkölässä. Ilmiöpöytään osallistui laaja joukko toimijoita eri sektoreilta: kunnan edustajia ja luottamushenkilöitä sekä muita kärköläläisten lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivia tahoja. Ilmiöpöytä käynnisti Kärkölässä työikäisille kuntalaisille kohdennetun ehkäisevän päihdetyön kampanjan, jonka tarkoituksena on päihteiden käytön ja siitä aiheutuvien haittojen ennaltaehkäiseminen ja sitä kautta lapsiperheiden hyvinvoinnin edistäminen.

Toimenpide: Työikäisten ehkäisevän päihdetyön – kampanja

Kärkölään kunnanvaltuusto päätti sivistys- ja hyvinvointilautakunnan esitykseen pohjautuen varata vuoden 2021 talousarvion valmistelun yhteydessä 7000 euron määrärahan, jolla toteutetaan kunnan hyvinvointityöryhmän organisoima työikäisille kuntalaisille kohdennettu ehkäisevän päihdetyön kampanja. Kampanjan tarkoituksena on päihteiden käytön ja siitä aiheutuvien haittojen ennaltaehkäiseminen ja sitä kautta lapsiperheiden hyvinvoinnin edistäminen. Kampanjan taustalla on huoli työikäisten ja erityisesti vanhempien keskuudessa lisääntyneestä päihteiden käytöstä ja sen vaikutuksista perheiden hyvinvointiin.

Kampanja käynnistyi Kärkölään kunnan ja Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän yhteistyössä organisoimalla Ilmiöpöytäkiertueella 2.12.2020, johon oli kutsuttu laajasti mukaan niin Kärkölään kunnan päättäjiä kuin lasten, nuorten ja perheiden parissa työskenteleviä yhteistyötahoja sekä muita Kärkölään kunnan edustajia. Kampanjasta laadittiin myös tiedote, joka on julkaistu kunnan eri viestintäkanavissa.

Osa kampanjan budjetista tullaan käyttämään niin sanottuun osallistavaan budjettiin. Alkuvuodesta 2021 järjestetään kuntalaisfoorumi, jonka tarkoituksena on kuulla kuntalaisten ajatuksia ja ideoita siitä, miten päihteiden käyttöä voitaisiin ennaltaehkäistä Kärkölässä. Ideoista valitaan äänestämällä paras, joka toteutetaan käytettävissä olevilla resursseilla. Kampanjan aikana kartoitetaan myös Kärkölään kunnan henkilöstön ennaltaehkäisevän päihdetyön osaamista ja tarvittaessa koulutetaan henkilöstöä. Yhteistyötä tullaan tekemään myös myynnin ja anniskelun ammattilaisten kanssa tarjonnan ja välittämisen tiimoilta niin sanotun PAKKA-toimintamallin puitteissa. Lisäksi määrärahalta on tarkoitus toteuttaa asiantuntijavetoinen koko koulun vanhempainilta Kärkölään yhtenäiskoulussa vuoden 2021 aikana sekä tuottaa kuntalaisten käyttöön infolehtinen, jossa on ajankohtaista tietoa päihteiden riskikäytön haitoista ja olemassa olevista ennaltaehkäisevistä ja kuntouttavista palveluista.

Koronaepidemian vaikutukset ehkäisevän työn toimiin ja tekemiseen vuonna 2020

Koronaepidemia on vaikuttanut kaikkiin toimiin ja tekemisiin vuonna 2020, näin myös ennaltaehkäisevän työn osalta. Varhaiskasvatuksessa vaikutukset näkyivät etenkin keväällä lasten runsaina poissaoloina sekä hygieniaoikeustusten tehostamisena esimerkiksi niin, että vanhemmat luovuttavat lapset tuodessaan ulkoeteisessä ja iltapäivisin vanhemmat hakevat lapset joko ulkoa tai mahdollisuuksien mukaan valmiiksi puettuna ulkoeteisistä. Ohjeistukset vähentävät luonnollisesti vanhempien kanssa tapahtuvan vuorovaikutuksen ja

kohtaamisten määrää, mikä ei välttämättä ole ennaltaehkäisevän työn näkökulmasta katsottuna pidemmän päälle hyvä asia.

Perusopetuksen toimintoihin aiheutti poikkeaman siirtyminen etäopetukseen maaliskuussa 2020 ja myöhemmin annetut ohjeistukset liittyen mm. turvaväleihin ja hygieniaohjeisiin sekä kokoontumisrajoituksiin. Vanhempainillat on koronaepidemian aikana järjestetty etäyhteyksin, joten toteuttamatta jäi mm. 7.luokkalaisille ja heidän vanhemmilleen tarkoitettu toiminnallinen Survival Games – vanhempainilta, joka on toteutettu yhteistyössä nuorisotoimen ja etsivän nuorisotyön kanssa sekä HUBU-tunteihin liittyvä vanhempainilta. Koronaepidemia ja etenkin etäopetusaika vaikuttivat merkittävästi myös koulukuraattorin yksilötapaamisten määriin sekä yhteisöllisen oppilashuoltotyön toimenpiteisiin sillä esimerkiksi hyvinvointipiste toiminta jäi koronaepidemian myötä tauolle. Keväälle suunniteltu vuosittainen hyvinvointitapahtuma 5.-9.luokkalaisille jäi toteuttamatta. Koronarajoitukset ovat estäneet myös seurakunnan nuorisotyön viikoittaisten koulupäivystysten toteutumisen.

Perusnuorisotyön toimintoihin koronapandemia vaikutti niin, että toiminnot siirtyivät poikkeusaikana verkossa tapahtuviksi kohtaamisiksi ja myöhemmin annettuina ohjeina liittyen mm. turvaväleihin, hygieniaohjeisiin sekä kokoontumisrajoituksiin. Koronaepidemian kiihdyttyä syksyllä 2020 nuorisotalon kävijämääriä rajattiin alakouluikäisten osalta niin, että avoin talotoiminta tapahtuu ikäryhmäkohtaisesti annettuja ohjeistuksia noudattaen.

Etsivässä nuorisotyössä koronaepidemian vaikutukset näkyivät väliaikaisesti työn siirtymisenä osittain etänä tehtäviin ohjauksiin. Suunniteltuja tapahtumia ja toimintoja, kuten Survival Games – vanhempainiltaa ja hyvinvointitapahtumaa ei voitu rajoitusten vuoksi toteuttaa. Myös yhteistyössä työllisyyspalveluiden kanssa suunnitellun yli 18 -vuotiaille nuorille tarkoitetun Olkkari-toiminnan aloitus lykkääntyi myöhäisempään ajankohtaan. Vuoden 2020 aikana ei myöskään voitu toteuttaa nuorten ryhmätoimintoja. Verkostoyhteistyö tapahtui pääosin sähköisillä alustoilla. Koronaepidemian vaikutukset näkyivät myös eri viranomaistahojen tekemien asiakasohjausten vähenemisenä. Niin ikään nuorten työpajatoiminta siirtyi poikkeusolojen aikana hetkellisesti etätyöskentelyyn.

Liikuntapalveluissa koronaepidemian vaikutukset näkyivät uusina toimintatapoina mm. liikunnallisina sosiaalisen median julkaisuina. Ryhmäliikuntaneuvonta kurseja ei pystytty rajoitustoimien vuoksi järjestämään. Myös loppu kevätkaudelle suunniteltu ohjattu ulkoliikuntakurssi kunnan senioripuistossa sekä lyhytkurssi seniorivesiliikuntaa jäivät koronaepidemian vuoksi toteuttamatta.

Ikääntyvien ja ikääntyneiden näkökulmasta vuosi (ja tilanne jatkuessaan) oli näille sukupolville erityisen haastava niin maailmanlaajuisesti kuin Kärkölässäkin. 70-vuotiaille ja sitä vanhemmille annettiin alkuvuodesta suosituksia/ ja määräyksiä kotieristyksestä COVID-19 alkusysäyksessä. Tämä ja monet muut COVID-19 liittyvät asiat ovat laittaneet ikääntyneiden näkökulmasta avun ja palvelun siirtymistä entistä enemmän perusasioiden turvaamiseen ja saatavuuteen sekä mm. syrjäytymisen vaaran olemassaolon ennakkointiin, joten pääpaino seniorityössä on vuoden 2020 aikana ollut hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen kunnassamme.